Gemeente Amsterdam

# Raadsinformatiebrief

| | |
|---|---|
| Aan: | De leden van de gemeenteraad van Amsterdam |
| Datum | 2 september 2021 |
| Portefeuille(s) | Economische Zaken, Deelnemingen, Wonen, Openbare ruimte, Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit, Grondzaken en Duurzaamheid |
| Portefeuillehouder(s): | Victor Everhardt, Egbert de Vries en Marieke van Doorninck |
| Behandeld door | Ruimte & Duurzaamheid, Economische Zaken en Grond en Ontwikkeling [redacted]@amsterdam.nl |
| Onderwerp | Aankondiging congestie elektriciteitsnetwerk Amsterdam door Liander op 2 september; voor de voedingsgebieden van onderstation Westzaanstraat en Noord Papaverweg |

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over de aankondiging door Liander van congestie (code oranje) op het elektriciteitsnetwerk bij onderstation Westzaanstraat en Noord Papaverweg en wat dit betekent voor Amsterdam. Daarnaast lichten we ook de status toe van overige knellende onderstations. Het blijkt dat door de recente ontwikkelingen dat de vanzelfsprekendheid op een verzwaring of nieuwe aansluiting aan het verminderen is. Alle desbetreffende stakeholders zoals de gemeente, netbeheerder en grootverbruikers zelf, zullen de komende tijd nodig hebben om hier op te anticiperen.

**Inleiding**

24 juni j.l. informeerden we u over het afkondigen van congestie door Liander op het elektriciteitsnet in Buiksloterham/Overhoeks en het oostelijk deel van het Havengebied. Daarin vermeldden we ook dat Liander ons toen heeft geïnformeerd dat ook in andere gebieden in Amsterdam de situatie zorgelijk is en dat ze exacter in beeld gingen brengen waar er risico's bestaan. Uit die analyse is gebleken dat ~~De situatie blijkt zo te zijn~~ dat ~~door~~ Liander op 2 september voor het gebied dat gevoed wordt door/de gebieden die gevoed worden door onderstation Noord Papaverweg en onderstation Westzaanstraat (zie bijlage voor gebiedsgrenzen) een vooraankondiging van congestie moet worden gedaan (code oranje)

Liander kondigt, conform hun richtlijnen, nu deze congestie aan om de betrouwbaarheid van het netwerk voor hun bestaande klanten te kunnen blijven garanderen. De congestie wordt veroorzaakt doordat de vraag naar elektriciteit in het betreffende gebied de afgelopen periode sneller is gegroeid dan Liander in hun planvorming had voorzien. De oorzaak hiervan is niet alleen de energietransitie (elektrificering en verduurzaming) maar ook door de autonome groei van de stad zelf. Verschillende ontwikkelingen in de gebieden zorgen voor een grote behoefte aan elektriciteit.

**Met opmerkingen** [redacted] Nu lijkt het alsof door de analyse van de overige gebieden deze 2 naar voren zijn gekomen. Alsof ze dat niet wisten. Klopt dat? Volgens mij kan je beter openen met de congestie afkondiging voor WZS en NPW, vervolgens overgaan naar de analyse en risico van de andere gebieden.

**Met opmerkingen** [redacted] Is dit echt zo? Volgens mij zien ze best dingen aankomen, maar kunnen ze niet op tjid uitbreiden. Dat is wat anders dan een te laag ingeschatte groei. Bijvoorbeeld Hemweg, zit in de planvorming, maar zal niet tijdig worden uitgebreid. Zelfde geldt voor de andere hoog risico gebieden.

Dit betekent dat er op de onderstations/ onderstation Westzaanstraat ~~geen of beperkt~~beperkte ruimte meer is voor nieuwe grootverbruikers en~~of~~ voor verzwaringen bij bestaande klanten met een grootverbruikaansluiting. Tegelijk zal een onderzoek worden uitgevoerd naar oplossingen zoals het meer in balans brengen van vraag en aanbod. Nieuwe grootverbruik aanvragen worden de komende tijd individueel beoordeeld of deze toch kunnen worden ingepast op het netwerk eventueel door het maken van klantafspraken. Daarnaast is Liander, net als voor de gebieden Westhaven en Buiksloterham/Overhoeks, samen met de gemeente, TenneT en Port of Amsterdam actief bezig met het versneld uitbreiden en verzwaren van het lokale elektriciteitsnetwerk.

In deze brief worden (op basis van de informatie waarover we nu beschikken) kort de problematiek, impact en mogelijke oplossingsrichtingen geschetst.

**Impact op ontwikkelingen verzorgingsgebied Westzaanstraat en Noord Papaverweg**

Een structurele oplossing voor de congestieproblemen ligt bij het realiseren van nieuwe onderstations, ~~of~~ bij het verzwaren van bestaande infrastructuur, vraag- en aanbodsturing en energiebesparingsmaatregelen.~~.~~ Volgens de huidige planning van Liander zal deze oplossing voor Westzaanstraat in 2027 gerealiseerd zijn. Voor Noord Papaverweg staat de ingebruikname gepland in [redacted] Nieuwe kleinverbruik aansluitingen worden in deze periode nog wel van elektriciteit voorzien. Hiervoor reserveert Liander vermogen. Maar nieuwe grootverbruik ontwikkelingen -of bestaande klanten met een grootverbruikaansluiting die willen verzwaren- die zich nog niet hebben gemeld bij Liander ~~zullen~~ kunnen mogelijk een transportbeperking opgelegd krijgen. Concreet zijn er op dit moment 2 transportbeperkingen opgelegd aan klanten die een verzwaring of een nieuwe aansluiting op onderstation Westzaanstraat hebben ~~of krijgen~~aangevraagd (een school en een datacenter). Voor Noord Papaverweg gaat het om XX transportbeperkingen die nu bekend zijn.

Op welke ontwikkelingen de congestie invloed gaat hebben is van meerdere factoren afhankelijk.

- Het betreffen ontwikkelingen die d.m.v. een grootverbruikaansluiting [redacted] een aanvraag doen voor transport of bestaande klanten die hun aansluiting willen vergroten;
- Het gaat om ontwikkelingen die in de periode van congestie hun aansluiting (of de verzwaring daarvan) in gebruik willen nemen. De periode van congestie wordt bepaald door de snelheid waarmee oplossingen kunnen worden gerealiseerd;
- Het gaat om ontwikkelingen die worden aangesloten op het onderstation waarop congestie is aangekondigd en vallen in het 'voedingsgebied'. Afhankelijk van de locatie kunnen ontwikkelingen worden aangesloten op een ander station waar wel capaciteit beschikbaar is;
- Afhankelijk van hun individuele verbruiksprofiel krijgen deze klanten (al dan niet) een transportbeperking opgelegd. Bij een aanvraag checkt Liander op basis van het verbruiksprofiel van de klant of een ontwikkeling wel/geen transportbeperking krijgt opgelegd.

In beide gebieden bevinden zich toekomstige ontwikkelingen binnen de voedingsgebieden van deze stations die hierdoor mogelijk te maken krijgen met transportbeperkingen. We bouwen als gemeente complete gebieden inclusief voorzieningen met grootverbruikaansluitingen. Momenteel reserveert Liander vermogen voor kleinverbruikers (voornamelijk woningen). De vraag is of in die

**Met opmerkingen** [redacted] Daarom. Door de afkondiging van congestie wordt er een onderzoek naar flex gedaan.

**Met opmerkingen** [redacted] Deze noemt [redacted] Ik weet niet echt of we deze moeten noemen. Energiebesparing leidt niet structureel tot vermogensvermindering

**Met opmerkingen** [redacted] Wat is de oplossing dan? Alleen het plaatsen van een nieuw onderstation? oF ook uitbreiden bestaande?

**Met opmerkingen** [redacted] Van nieuw station?

**Met opmerkingen** [redacted] Is vaag. Zonder ingediende offerte

desbetreffende gebieden mogelijk temporisatie gaat plaatsvinden omdat grootverbruikers in die ontwikkelingen noodzakelijk zijn.

**Met opmerkingen** [redacted] Hier dus nog discussie over.

Het gaat om de volgende ontwikkelingen in het voedingsgebied van Westzaanstraat:

- Gebiedsontwikkeling Havenstad: Sloterdijk [redacted] (er wordt onderzocht of deze ontwikkeling kan worden voorzien van vermogen vanaf [redacted], Sloterdijk [redacted]
- Gebiedsontwikkeling Foodcenter (er wordt onderzocht of en welk deel van deze ontwikkeling kan worden aangesloten vanaf [redacted]
- Gebiedsontwikkeling Houthavens: [redacted]
- Ontwikkeling van kantoren in het voedingsgebied [redacted]
- Ontwikkeling van laadvoorzieningen voor de veerpont bij CS

Voor onderstation Noord Papaverweg gaat om de volgende ontwikkelingen:

- Gebiedsontwikkeling NDSM
- Gebiedsontwikkeling Buiksloterham
- Gebiedsontwikkeling Klaprozenbuurt
- Gebiedsontwikkeling Overhoeks
- ... PM
- Zero Emissie Bus – Molenwijk (mogelijk) en mogelijk locatie Station - Noord
- Programma Veren – laadlocaties aan Noord-westzijde van 't IJ:
    - Distelweg (mogelijk hinder)
    - Buiksloterweg (grote kans)
- Snellaadlocaties tankstations in Noord papaverweg verzorgingsgebied. Onderzoek wordt momenteel uitgevoerd door EV-Consult
-

**Met opmerkingen** [redacted] Even checken of bovenstaande informatie al relevant is om te delen met de Raad

**Oplossingsrichtingen**

Als gemeente willen we beter zicht krijgen op de exacte impact van de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk. We dringen aan bij Liander om haast te maken met oplossingen voor de korte termijn. Liander richt een caseteam in per congestiegebied ~~per gebied~~ dat onderzoekt welke oplossingen kunnen worden ingezet. Verschillende gemeentelijke organisatieonderdelen participeren in ~~dit~~ deze caseteams. Er worden diverse oplossingsrichtingen onderzocht zoals:

- Versneld uitbreiden en verzwaring van het lokale netwerk. De voorziene bouw van twee nieuwe onderstations aan de Nieuwpoortstraat en in Havenstad moet de groei in vraag naar elektrisch vermogen in het voedingsgebied van Westzaanstraat opvangen. Voor Noord Papaverweg moet het bestaande station worden uitgebreid. Samen met Liander zoeken we momenteel naar mogelijkheden om te versnellen. Wanneer het netwerk is uitgebreid is er weer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.
- Tijdelijke maatregelen zoals tijdelijke transformatoren.
- Vraag en aanbod van elektriciteit in balans brengen onder andere door afspraken te maken met klanten die momenteel (nog) niet alle capaciteit van hun contract gebruiken (congestiemanagement).

**Met opmerkingen** [redacted] Hier moet planning worden toegevoegd

- Eventuele andere onconventionele en innovatieve oplossingen die onder andere kunnen voortkomen uit de marktconsultatie voor flexoplossingen die onlangs is afgerond;
- Voor de gebiedsontwikkeling wordt onderzocht onder welke voorwaarden de reserveringen die Liander heeft gedaan voor woningen kan worden gebruikt voor de complete gebiedsontwikkeling. Nu wordt dit vermogen door Liander alleen gereserveerd voor woningen. In de projecten gebiedsontwikkeling zijn veel ontwikkelingen die niet alleen woningen in hun programma hebben

**Met opmerkingen** [redacted] Check na gesprek met [redacted] + Juridische check G&O

**Voortgang oplossingsrichtingen congestieproblematiek Westhaven en Buiksloterham/ Overhoeks**

*Westhaven*

Voor de congestie op onderstation Westhaven is de impact op ontwikkelingen door Liander bepaald. Er zijn in totaal [redacted] ontwikkelingen (bestaande en nieuwe klanten) in dit gebied die mogelijk hinder ondervinden van de congestie. Het gaat hierbij om de ontwikkeling van datacenters, industriële of logistieke functies. Liander voert in het nabijgelegen Westhaven gebied congestiemanagement-onderzoek uit naar de mogelijkheden om meer vermogen beschikbaar te maken. Dit onderzoek is eind september gereed. Afhankelijk van de uitkomsten worden de oplossingen toegepast en is er weer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen of wordt congestie afgekondigd. Tegelijk is Liander in dit gebied bezig met de planvorming van een nieuw onderstation aan de [redacted] Volgens de huidige planning zal deze in [redacted] ereed zijn. Om deze planvorming te versnellen en/of tijdelijke oplossingen in beeld te krijgen wordt op dit moment namens Liander, TenneT, Port of Amsterdam en Gemeente Amsterdam een onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn in oktober gereed.

*BSH/Overhoeks*

Voor het Buiksloterham/Overhoeks gebied werken Liander en de gemeente aan het versneld uitbreiden van het netwerk. Bij het afkondigen van de congestie op 24 juni is de planning voor deze uitbreiding al [redacted] naar voren gehaald. Volgens de meest recente inzichten zal de congestie in dit gebied op [redacted] verholpen zijn. Dit congestiegebied bevindt zich echter in het voedingsgebied van Noord Papaverweg. Hierdoor zullen ontwikkelingen uit dit gebied die nog geen aanvraag hebben ingediend bij Liander mogelijk alsnog hinder ondervinden van de congestieproblematiek.
Er wordt op dit moment een verdiepende analyse uitgevoerd door ASM-institute/TU-Delft. Deze analyse zal scherper in beeld brengen welke aanvullende congestiemaatregelen kunnen bijdragen aan het voorkomen van mogelijke transportbeperkingen in dit gebied. Deze analyse wordt uitgevoerd naast de reguliere onderzoeken van Liander, die worden uitgevoerd volgens de richtlijnen van de ACM. Dit is ook vooral om te leren hoe we als gemeente en netbeheerder in de toekomst snel tot dit soort inzichten kunnen komen. Ook hierbij wordt er gekeken of aanvullende vraag- en aanbodsturing mogelijkheden ~~hierin bij~~ kunnen bijdragen.

**Met opmerkingen** [redacted] Nee volgens de richtlijnen van de ACM heeft liander geen mogelijkheden voor congestiemanagement. Daarom die we juist de aanvullende analyse door AMS/TU-Delft

**Status op de rest van het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk**

Behalve de gebieden waar nu congestie op is aangekondigd, zijn er nog andere onderstations waarbij er een verhoogd risico is op congestie. ~~Deze informatie is~~Liander geeft aan dat deze informatie vertrouwelijk is. Ook vanwege wettelijke beperkingen is Liander niet voornemens deze te delen. ~~en zal door~~ Liander zal hier een toelichting over geven ~~mondeling worden toegelicht~~ tijdens de technische sessie van 2~~9~~8 september.

**Congestie op ~~middenspanning~~andere netvlakken**
Naast de congestie op het niveau van onderstations kan er ook op middenspanning & laagspanning congestie ~~voorkomen~~ontstaan, zoals bij Buiksloterham. Dan zit de beperking met name in de capaciteit van lokale kabels en elektriciteitskasten. Deze problemen zijn spontaner van aard en zijn op voorhand lastig te voorspellen. Liander en de gemeente werken op dit moment de strategie voor Middenspanning en Laagspanning verder uit om ook hier meer zicht op te krijgen. Op dit moment gaat er extra aandacht naar de gebiedsontwikkelingsprojecten in Noord en [redacted] omdat de situatie op middenspannings-netwerk in deze gebieden kritisch is.

**Hoe nu verder?**
De netbeheerders en de gemeente richten zich op een aantal zaken om slim netbeheer en versnelling in de uitbreiding te kunnen bewerkstelligen.

1) Belangen en prioriteiten scherp

Zoals eerder, in deze brief en die van 24 juni, vermeld zijn we met Liander in gesprek en benadrukken hierin de urgentie om op korte termijn met oplossingen te komen zodat de economische ontwikkeling van de stad, het bouwen van woningen en de energietransitie in het gewenste tempo kan doorgaan.

2) Periodieke update

Dit is de tweede keer in korte tijd dat u wordt geïnformeerd over een specifiek geval van congestie in Amsterdam. In het vervolg zal hierover een periodieke update voor worden gegeven. Eens in het kwartaal/half jaar, zal het College van B&W in afstemming met de netbeheerders de status van het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk rapporteren. Hierbij zal u geïnformeerd worden over de congestieproblematiek. Op dit moment is hiervoor een technische sessie gepland op 29 september. De volgende update zal in december van dit jaar volgen.

3) Beroep op het Rijk

Met de aankondiging van twee nieuwe congestiegebieden wordt de impact van deze problematiek in Amsterdam steeds duidelijker. De kans bestaat dat ontwikkelingen in meerdere delen van de stad vertraging oplopen. Het is echter geen probleem dat zich specifiek in Amsterdam afspeelt. In heel het land loopt het elektriciteitsnetwerk tegen de grenzen van haar capaciteit aan.
We brengen op dit moment in beeld wat de huidige sturingsmogelijkheden zijn van zowel de netbeheerders als de gemeente binnen de huidige wet- en regelgeving. Op basis hiervan gaan we [indien mogelijk een tijdsindicatie: in het [redacted] In [redacted] het gesprek aan met het Rijk over:

- de juiste financiële condities te creëren voor een tijdige uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk in een hoogstedelijke context;
- wet- en regelgeving in te voeren waarbij eerder en meer mogelijkheden ontstaan voor het in balans brengen van vraag en aanbod;
- om samen met ons en andere maatschappelijke partijen te zorgen voor tijdig beschikbaar krijgen van voldoende technisch personeel;
- mogelijkheden te onderzoeken waarmee meer regie kan worden gevoerd op ontwikkelingen, om te voorkomen dat niet één ontwikkeling beslag legt op de capaciteit van een heel gebied.

Dit om ervoor te zorgen dat netbeheerders en gemeenten optimaal uitvoering kunnen geven aan opgaven van nationaal belang zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave en de uitvoering van het klimaatakkoord. Ook vragen we bedrijven om maatregelen te nemen om hun elektriciteitsvraag te beperken en sneller en meer energie te besparen om zo bij te dragen in een goede verdeling van de beschikbare elektriciteit.

**Technische raadsessie**
Dinsdag 28 september wordt voor u een technische sessie georganiseerd om meer duiding te geven bij de situatie, de impact daarvan en oplossingsrichtingen.

Ik hoop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

**Bijlagen**

1. Raadsbrief van 24 juni 2021
~~1.~~2. Kaart gebiedsgrenzen voedingstations

**Met opmaak:** Lettertype: Vet